

פחד דוד

חג הפסח
ט"ו ניסן
תשע"ו
815

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

מיהו בן חורין אמיתי?

בזמן עשיית המצוה, מביאתו לידי עוד מצוות אחרות שאף הן מביאות אותו לשמחה אחרת וכן חלילה. וכפי שהזכרתי את המעשה באותו יהודי, עשיר גדול שבא להיפרד ממני כיוון שהרופאים לא נותנים סיכוי רב לחייו, בעקבות מחלתו, ה' ירחם. וכל חפצו היה שאתפלל עליו שבמרום ינהגו עימו במידת הרחמים מבלי שיזכרו לו את כל עוונותיו.

כששמעתי את הדברים הכנים התפעלתי מאוד מדבריו ואמרת הכיצד פתאום הוא מדבר בצורה כזו אמיתית ותכליתית? והלא הוא עשיר גדול ועד עתה היה כל חשקו ומרצו רק בענייני עסקיו, ולפתע עומד הוא ומדבר דברים המבטאים את מהותו של כל יהודי?!

וחשבתי שהטעם הוא שכל זמן שאינו חושש מיום המוות, אינו רואה רק את תאוותיו ורצונותיו - כסף כבוד וכו' ואינו מכניס כביכול את הקב"ה כלל בתמונת חייו. אך בשעה שהרופאים אמרו לו שלא נותר לו הרבה זמן לחיות, אזי התגמדו כל ענייני העולם בעיניו וקיבל את היחס הנכון של הכסף והתאוות לעומת מהותו של כל יהודי. וממילא המצוות וכל ענייני הרוח שבו ונהפכו למשאת נפשו העיקרית דעכשיו עתיד הוא לבוא לפני בורא עולם וליתן דין וחשבון על כל מעשיו, וזה שהביאו להרהר בתשובה מקירות ליבו. שהרי כל יהודי במהותו טוב הוא, ורוצה לעשות רצון הבורא ברוך הוא אבל היצר הרע והקליפות מפריעים לו ומטרידים אותו לעסוק בענייני התכליתי שאליו הגיע לעולם שזוהו התורה והמצוות, ועל ידי שמקטין התאוות אזי נשמתו מאירה באור יקרות.

ולכן בליל הסדר, מאחר ומזכירין את יציאת מצרים וכל מטרת ליל הסדר היא להרגיש שאף אנתנו היינו עבדים במצרים וגאל הקב"ה אף אותנו יחד עם אבותינו במצרים, לכן כל המצוות שאנחנו עושים בלילה הראשון של חג הפסח יש בהם יסוד ושורש האמונה בלב האדם כלפי הבורא יתברך, הרווח והשכר הוא גדול מאד לאין שיעור ומתחזקת האמונה בליבו של האדם שיש בורא לעולם. ושווה כל הטירחא בלילה זה להשגת מטרת אמונת ה'; שהרי לילה זה נקרא ליל שמורים לה' וליל שמורים לדורותם. ובלילה זה מתעורר בלב האדם מה ששומר לו, באם יפעיל את ההתעוררות דלתתא בדיבורו ובמעשיו שאז יתעוררו מן השמים לסייע לו, וממילא יחוש ממש את הרגשת בן חורין האמיתי מאשר להיות עבד ליצרו ויתבטל בפני ה' ויראה את רוממותו יתברך, ויתבטלו מליבו כל רגשות האנוכיות שלו ותגדל בליבו אהבת ה'.

ולכן אמרו חז"ל "כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח". הכוונה שהוא משיב את האמונה בליבו, ומספר מניסי ה' שעשה לבני ישראל הרי שערך האמונה בה' יתברך גובר וגדל, ולכן מוטלת החובה בלילה זה על כל אדם להרבות ולדבר ביציאת מצרים ובקיום המצוות התלויות בלילה זה.

גולת הכותרת של חג הפסח הוא - ליל הסדר, לילה קדוש שבו מצווים אנו בכמה וכמה מצוות. הגאון מוילנא זיע"א מנה וספר את כל המצוות והחיובים בלילה הקדוש הזה הן מדאורייתא הן מדרבנן והן תקנות חכמים והגיע לכדי 64 מצוות בכל זה הלילה. לילה מוקף וגדוש במצוות.

ומסופר גם כן על הגאון רבי חיים מצאנז זיע"א שבליל הסדר לאחר עריכת כל הסדר אמר לעצמו, שישו בני מעי שישו כמה מצוות יש בתוך מעי, כמה כזיתי מצה ומרור וחרוסת, וכל מעשה שעושים בלילה זה למצוה יחשב.

וראיתי שואלים, לכאורה דבר זה עומד בסתירה למה שאמרו חז"ל שצריך להרגיש בלילה זה בני חורין וכל הלילה נסוב סביב עניין זה. מצות הסיבה - להרגיש בן חורין, לפאר את השולחן בכלים נאים מטעם זה, ועוד הרבה תקנות. ואם כן כיצד נקיים שניהם: מחד צריכים להרגיש בני חורין חופשיים מכל תלות ושיעבוד, ומאידך מצווים בכל כך הרבה מצוות יותר מכל השנה - אזי איננו בני חורין?

ואחר העיון וההתבוננות זו אינה קושיה כלל, דאדם שהוא 'חופשי' מכל עול ונטל ועושה מה שליבו חפץ, הגם שלמראית עין חופשי הוא אבל באמת עבד גדול הוא ליצר הרע, לעולם ולתאוותיו. וכל מה שיצר חפץ הוא עושה וכמעט שאינו מסוגל להגיד לא ליצר הרע שלו. ומאידך המקיים מצוות הגם שנראה שמשועבד ותלוי ואין לו חרות עצמית אבל ההיפך הוא הנכון, הוא הוא בן חורין האמיתי והחופשי מבלי העולם הזה וחומריותו.

וגדול משוררי ספרד רבי יהודה הלוי סיכם ענין זה במשפט קצר - "עבדי הזמן עבדי עבדים הם, עבד ה' הוא לבד חפשי". כלומר עבדי הזמן - קרי החומר, תאוות הגוף, תאוות כסף ומותרות עבדי עבדים הם. ועל דרך משל - בענייני החומר האדם מתלהב ונסחף במחשבה ראשונה אולם לאחר מכן ההתלהבות מצטננת ותשוקותיו נפחתיים. כגון אדם שראה מאכל מסוים ונתקף בתאוות אכילה או כל תאוה אחרת כמעט שאי אפשר לעצרו מהבולמוס שתוקף אותו, אך לאחר האכילה - כבר מואס באוכל ואין לו שום תענוג יותר. ובענייני הרוח להיפך הוא - שברגע ראשון אין לו כל כך חשק ותשוקה לדבר, אבל לאחר המצוה מתמלא בהנאה וסיפוק רוחני שמלואה אותו למשך כמה ימים. כגון אם נאמר לאדם להישאר ער כל הלילה ללמוד תורה, במחשבה ראשונית - אינו חפץ בכך שהרי רוצה הוא לישון והוא כבר עייף. ברם לאחר עמל ויגיעה ולימוד לילה שלם, כליל שבועות או הושענא רבא - כמה סיפוק הנאה ושמחה ממלאים את חלל ליבו. והעדות הגדולה לדברינו היא מוצאי יום הכיפורים. אין לך כל יהודי שלא מרגיש הנאה עילאית ונפלאה של התרוממות נשגבה מעל כבלי החומר, והגם שהוא במשך כל היום צם ועינה את גופו בחמשה עינויים, אולם הרוח, הנשמה מתמלאת ובאה על סיפוקה וזהו הבן חורין האמיתי המושל ברוחו ויצרו. אותה הנאה ושמחה המקיפה אותו

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 18:38 | 18:53 | 18:45 | 18:54

מוצאי שבת 19:52 | 19:55 | 19:55 | 19:54

רבינו תם 20:31 | 20:28 | 20:31 | 20:30

הילולא דצדיקיא

טו - יצחק אבינו ע"ה

טז - רבי שמחה ברויזא ראש ישיבת חברון

יז - רבי מאיר אבוחצירא

יח - רבי ששון פירסאדו ראש ישיבת 'בית אל'

יט - רבי יהושע פולק כ"ץ בעל הסמ"ע

כ - רב האי גאון

כא - רבי חיים שאול גריינמן

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפנקסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

הצדקה שהצילה ממות

סיפור זה התפרסם בכל העולם בשל המסר החזק שבו, וגרם לקידוש שם שמים ברבים.

שני אחים עשירים בעלי עסקים הבטיחו להעביר אליי סכום כסף גדול של תשעת אלפים דולר עבור 'קמחא דפסחא' - צדקה המיועדת לעניי עם ישראל לצורך רכישת מזון ושאר צרכי חג הפסח.

חלפו יומיים ושלושה, חג הפסח התקרב ובא ונראה היה שהעשירים שכחו את הבטחתם. כדי ליכותם במצוה בזמנה שלחתי אליהם שליח מיוחד שיזכיר להם באופן מכובד את דבר נדבתם, וייטול מהם את תרומתם.

בתחילה חשב השליח לסרב לבקשתי, היות ואין הוא רגיל כלל לבצע שליחויות מעין אלו. מאז ומעולם - יהודי שרצה לתרום למוסדותינו, דאג להעביר אלינו את כספו בעצמו וללא תזכורות. אין זה נעים כלל לבוא לנדיבי הלב ולבקש מהם את תרומתם. אולם כיון שהשליח ראה שחג הפסח מתקרב וכסף אין עבור העניים - הוא ניאות לבצע את השליחות ופנה לגבות את התרומה המדוברת מן האחים.

כאשר הגיע השליח לבית האחים, הם

שמחו מאד לקראתו ואף אמרו לו שברצונם להכפיל את תרומתם ולתרום סכום של שמונה עשר אלף דולר כמניין ח"י, ונתנו בידו את הסכום הזה.

בבוקר יום המחרת, לאחר שהרימו את תרומתם הנדיבה התקשרה אליי אשתו של בעל הבית שארח אותי באותם ימים בביתו כשהיא נסערת, וסיפרה לי בהתרגשות שמתוסם של שני האחים העשירים התרסק בעת ההמראה. שני הטייסים שהיו עליו נהרגו, אולם שני האחים יצאו מן התאונה בחיים, ורק איבדו את הכרתם.

לאחר שהתורמים שבו להכרתם, אמרתי להם בהתרגשות שמהנס שנעשה להם ניתן לראות במוחש את התגשמות הנאמר "צדקה תציל ממוות".

הקב"ה ברחמיו המרובים סובב שתרומתם לעניים עבור 'קמחא דפסחא' תועבר אלינו יום קודם הטיסה, כדי שזכות הצדקה תעמוד להם להצילם ממוות בטוח, וכאשר הכפילו את תרומתם למניין ח"י זכו שחייהם ניתנו להם במתנה.

גאולה פנימית

באחת השנים, לאחר חג הפסח עמדתי בתחנת הרכבת בדרכי לנסוע לפריז. לפתע ניגשה אלי אישה ושאלה: "רבי, מדוע לאחר

חג הפסח ישנם יהודים רבים שמגדלים זקן?" "מדוע את מתעניינת בכך?" שאלתי אותה, שכן על פי לבושה לא הייתי בטוח שהיא יהודיה.

והאישה השיבה לי:

"הרב, אני יהודיה. ובשנה זו עשיתי פסח בפעם הראשונה בימי חיי".

השבתי לאישה על שאלתה לגבי עניין הזקן, שלאחר ימי הפסח הימים הם ימי ספירת העומר, ובהם אנו אבלים על מותם של תלמידי רבי עקיבא, ומדין אבלות איננו מסתפרים ואיננו מקצצים את הזקן.

האישה קיבלה את דברי, ואחר כך פנינו כל אחד לדרכו.

לאחר מעשה חשבתי לעצמי שאישה זו מעולם לא שאלה שאלות ולא התעניינה במצוות התורה, אולם מרגע שהחלה לשמור את מצות הפסח בפעם הראשונה בחייה, היא חשה מעין גאולה פנימית ופרטית.

מכוח גאולה זו ומכוח שמירת הפסח נכנסה בה קדושה אשר השפיעה עליה להמשיך ולהתעלות גם לאחר החג, ומסיבה זו היא החלה להתעניין ביהדות, ועל כן היא שאלה אותי את שאלתה בעניין התספורת, משום שהיא ביקשה להבין את פשרן של המצוות, מתוך מטרה של ללמוד, לשמור, לעשות ולקיים.

בטוב טעם

טעמי מנהגי ישראל

טעם לכך שאנו קוראים לחג המצות כפי שהוא מכונה בתורה - 'חג הפסח'. מכיון שאנו מספרים בשבחו של הקדוש ברוך הוא, והוא יתברך מספר בשבח עמו ישראל. בחינת "אני לדודי ודודי לי".

וכביכול הקב"ה מספר בשבח ישראל, שיצאו ממצרים בחיפזון ואכלו מצות במדבר, וחג זה נקרא אצלו 'חג המצות'. ואנו קוראים לחג 'פסח' על שם שבח השי"ת שפסח על בתי ישראל בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל.

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"בעת ההיא". (יהושע ה,ו)

הקשר לפרשה ולחג הפסח: בהפטרה אנו קוראים על קרבן הפסח שהקריבו ישראל בבואם לגלגל, שהוא מענין היום ומענין הפרשה שקוראים בה על מצות קרבן הפסח.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

כרטיס לגן עדן

עוד יש מעלה גדולה וקדושה המסתעפת משמירת הלשון שבכל עת ששומר את עצמו, זוכה לידי מעלה גדולה בגן עדן כמו שכתב הגאון רבנו אליהו ז"ל בשם המדרש, שעל כל רגע ורגע שאדם חוסם פיו, זוכה לאור הגנוז, שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער.

גם הוא ניצל על ידי זה מגיהנם, כנאמר במדרש נחומא "אמר הקדוש ברוך הוא: אם רצונכם להמלט מן הגיהנם, הרחיקו עצמכם מלשון הרע, ואתם זוכים בעולם הזה ובעולם הבא".

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה". (ויקרא ו, ו)

מבאר רש"י הק' - אש שנאמר בה תמיד היא שמדליקין בה את הנרות, שנאמר בה 'להעלות נר תמיד'. עד כאן דבריו.

הנה ניתן להסביר שהנרות אלו הנשמות. התורה מבקשת את לב האדם שתמיד יהיה בוער באש התורה, לא רק לצורך עצמו, אלא גם לצורך אחרים. שישתמש האדם באותה 'אש תמיד' הבושרת בו, ויטיב אותה אף לנשמות הטועים, על מנת שיבואו גם הם להתחמם מאש התורה.

ואל יתייאר האדם משום נשמה, היות ואין אתה יודע מתי תבוא שעתו של האדם. והנה הקב"ה חפץ לדור בקרב התחתונים שנאמר (שמות כה, ח) "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" - בתוכו של אחד ואחד מכלל עם ישראל (עי' נפש החיים א, ט).

ויש לעורר ולהקשות משום מה רצה הקב"ה לדור בקרב בני האדם העשויים מחומר, ולא ביקש להימצא עם אופנים ושרפי הקודש שכל כולם קודש ורוחניות. ולכאורה מתאים היה שהקב"ה - שהינו אש אוכלת וכל כולו תכלית הקדושה, ישכון בקרב מלאכי מעלה שאף הם קודש ורוחניות. והיאך זה ביקש להימצא בזה העולם - שהחומר והרוח משמשין בו בערבוביה?!

וביאור הדברים, שהקב"ה מבקש ואוהב את המסירות נפש שבני מגלים כלפיו, שעל אף שיש בידם יצר הרע, הם מתעלים ומתגברים על עצמם, ומתוך גבורה עילאית גוברים על יצרם הרע וממליכים שם שמים עליהם. ואם האדם התרחק מדרך התורה והמצוות, אזי הינו בבחינת נשמה אבודה, או שיצרו הרע גבר עליו. ואם הקב"ה בכל זאת נתן הזדמנות לבני האדם וביקש לשכון בתוכם - על אף שלעיתים היצר הרע תוקפם, אף אנו צריכים לקרב את נשמות בני ישראל הטועות שהיצר הרע לקחם אליו. ומתוך שנקרבים אל ה' ואל תורתו, נתדבק במידות ה' בבחינת האמור (שבת קלג, ב) 'מה הוא - אף אתה'.

וגם יהודי הרחוק עתה משמירת התורה והמצוות, אם יאירו את עיניו יתכן והיה בכוחו למסור את נפשו עבור ה' יתברך, ואז הקב"ה יבוא לדור בקרבנו. וכל נשמה אבודה השבה אל כור מחצבתה, הרי היא כבניית משכן לה'.

כתוב בתורה (שמות מ, יח) "ויקם משה את המשכן", ודברים כגון אלו יאמר הקב"ה לאדם המזכה את הרבים - ראה כמה משכנות זכית להקים בזכות שזיכית את הרבים, כל אותם משכנות היו עד עתה שבורים ומנותצים, אך אתה במסירות נפשך הקמת אותם מחדש, ולכך הזכות נזקפת לך.

ואמנם אין הדבר קל כלל ועיקר, וברי הוא שזיכוי הרבים דורש הרבה טורח ויגיעה, אך כבר אמרו רבותינו (אבות ה, כד) לפום צערא אגרא - כגודל הצער והטורח כך גודל השכר. ככל שהאדם עמל ומצטער יותר בעבודתו, כך יגדל ויתרבה שכרו לעולם הבא.

הכל יודעים כמה דמעות אנו שופכים, כמה אנו מתפללים עבור חינוך הילדים, משקיעים מחשבה ומטכסים עצה, היאך ומה לעשות, כדי שהם יגדלו עובדי ה' ויראי שמו. והנה ישנה עצה בדוקה לגידול ילדים יראי ה' - זיכוי הרבים. על כל אחד לבדוק בעצמו מהו הדבר שבו יוכל לזכות את הרבים ולקרב לב בניו טועים אל אביהם שבשמים. האחד בכוחו למסור שיעורי תורה, השני גדול כוחו בשמחת הלבבות, ואילו השלישי ידיו רב לו באירוח מושלם, על כן יתכן שזוהי משימתו, לארח אנשים טועים ולקרבים אל אביהם שבשמים, על ידי שיטעים להם מקדושת השבת וממטעמיה.

קולמוס הלב

פיוט לחג הפסח

סימן: חיים בר שלמה פינטו חזק

דעו כי היום הזה, הוא יום זכרון, לדורות עולם זכרוהו

חן נתן הא-ל גם שפאת ויתרון, לישפאל פי קדוש הוא
ה' בחר אליו עדת ישורון, מפל האמות פי טוב הוא
יום זה אור גדול בו, נגלה פידוע לחקמים
מאד רם הוא ונעלה, לפני א-ל רם על רמים

**בו יצאנו מן הגדולה, ממצרים עיר הדמים
לעת הנחש נמשכה לנו לדורות, אדיר אדירים שתלה**

שמה הרשע גם חשך רב ושחרות, והוא חלק הרשעה כלה
לכן יגיעו אבותינו בזהירות, לברור קדשה על תילה
מה טוב חלקנו, הן לשוננו תרון, א-להי ארומקנהו
הקה אויבנו א-ל בעברה ובחרון, מפות עשקה פי רב הוא

פרעה הפופר נספה גם בערון, ואמר מי ידניהו
ג-ה עמד בדין למעלה, נגד שר עמים
נפש מיכאל נבילה, מהשיב ועמד משמים
טפל שקר שר בן עולה, נפל ומת בשפת ימים
נאז שוררו בשירות וזמירות, עדת ישפאל עם סגלה

חמץ נאסר בחג זה, עד סוף הדורות, משהו אסור באכילה
זכרנו בזכרון טוב, עזרה בצרות, קדום וכבתחילה
קדש שמך א-ל ובנה ערים בצורות, כל נשמה תהללך סלה

אמרי שפר

מדרשי חז"ל על חג הפסח

ניסים מגיעים מהחסדים

"בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים".

נראה לי, כותב גבי ברוך פרנקל תאומים זצ"ל בהקדמה לספרו 'טורי אבן', פירוש הכתוב כך: כי צריך האדם לראות את הניסים שעושה לו הקדוש ברוך הוא. כי הקדוש ברוך הוא עושה ניסים לאדם בכל יום **כאילו הוא איננו כדאי לכך, רק מצד חסדו הגדול** כמו בשעה שיצאו בני ישראל ממצרים, שלא היה להם שום מצוה. וזה הפירוש 'חייב אדם לראות את עצמו' - את כל הניסים שעושה לו הקדוש ברוך הוא - כאילו הוא יצא ממצרים.

התעוררות מחודשת בכל שנה

"בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים".

הזמנים שקבעה התורה, אומר הגאון רבי זלמן רוטנברג זצ"ל ראש ישיבת 'בית מאיר', אינם סתם תאריכים היסטוריים, אלא שבכל שנה ושנה באותו הזמן מתחדשת בבריאה סגולת הזמן הזה, ומתוך קיום המצוות המיוחדות שנאמרו בזמן זה אנו זוכים להיכנס שוב לאותה המציאות.

וזהו שאמרו "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". דהיינו שחובתו של אדם להגיע לאותה התעלות של יציאת מצרים המתחדשת בכל שנה ושנה. יסוד הדברים נמצא בדבריו המאירים של רבינו חיים בן עטר זיע"א ('אור החיים' במדבר כג. כב) על הפסוק "אל מוציאם ממצרים":

"אמר מוציאם, ולא הוציאם... ונראה על דרך אומרם ז"ל (פסחים קטז): בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים. על כן אמרו יודעי פנימיות התורה, כי כל ליל פסח מתבררים כוחות הקדושה מהקליפה, ונוספים בעם בני ישראל, והיא הבחינה עצמה של יציאת מצרים, והוא אומרם אל מוציאם, כי לא יציאה ראשונה לבד, **אלא בכל שנה ושנה מוציאם** כנזכר.

פרקים במסכת חינוך הבנים

פלגי מים

ולכן התורה מצווה עלינו "והגדת לבנך לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים". ההדגשה היא "בעבור זה" - בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך. בליל הסדר. יחד עם אמצעי המחשה של המצוות וחווית ההתנסות המשפחתית, ההורים מעבירים לילד את המסר החינוכי שהוא משתייך לעם ישראל ומשם הוא מתחיל לכלול את עצמו בעם ה'.

תחושת השייכות מהווה מרכיב חשוב בדרך חינוכו של הילד והיא בונה את עתידו. אם חלילה נשברת האמונה, הדבר עלול לסכן את כל עתידו ועולמו הרוחני.

ילד שאמונתו הטבעית בהוריו מתערערת, הוא עלול לאבד את מושג האמונה בכללותו, מכיון שההורים מייצגים עבורו את מושג הנאמנות. אם הוא חש נפגע מיחס ההורים, עד כדי ערעור האמונה בהוריו, זהו מצב חרום הדורש טיפול נמרץ של אהבה והתמסרות ללא חשבון שבסופו של דבר תשיב לילד את אמונתו.

ההורים מצרפים את השותף השלישי של האדם למעגל השותפות. אביו ואמו משפיעים לו את כל הנצרך לו - בחסד השי"ת. בטוחים ונשענים - על השי"ת. ההנהגה הכללית היא - בדרכו של השי"ת. השי"ת הוא השומר עלינו מכל רע. וכדומה.

כשההורים מאמינים באמירות אלו והם גם משננים זאת כל הזמן, הם למעשה רוקמים את קשר האימון בבית ואת האמונה בהשי"ת ובתורתו.

כבר מגיל צעיר ביותר הילד היהודי רואה את עצמו כחלק ממשפחה מורחבת ועניפה, הורים, דודים, סבים וסבתות, וכשהוא מתבגר יותר הוא חש קשר עמוק לכללות עם ישראל.

וזהו למעשה התמצית של סיפור יציאת מצרים בליל הסדר. באותו לילה בו נוצרנו לעם עיקר חובתינו הוא לצרף אלינו את הילדים הקטנים לתוכן הרוחני המיוחד את עם ישראל. כבר מילדות הילד היהודי צריך לראות את מהלך חייו כחלק מהנהגת השי"ת את עם ישראל כולו ולהרגיש את משמעות המילים "א-להינו וא-להי אבותינו".

בגליון חגיגי זה, נעסוק מטבע הדברים במשמעות המיוחדת של ליל הסדר וחג הפסח בשדה החינוך, ונלמד כיצד לנצל את המועד ולרתום אותו לאיחוד המסגרת המשפחתית.

חג הפסח הידוע גם כ"חג החינוך" מעלה על נס את מידת האמונה בהשי"ת ובמשה עבדו. כבר משעה שהתינוק מתחיל לדבר וממילא גם לקבל הנחיות מהוריו, הוא רואה אותם כמנהיגים וכמשפיעים שבהם הוא בוטח. והמצווה המוטלת על ההורים בשעה זו היא ללמד אותו את יסוד האמונה בפסוק "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב".

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

מכניס אורחים מאין כמוהו היה כ"ק רבי חיים פינטו הגדול זיע"א. מעולם לא אמר הרב "צר לי המקום שאלין אדם בביתי".

באחד הימים הגיע אליו אדם, שליח מארץ ישראל, ור' יצחק שפירא שמו. האיש היה בר אוריין ובר אבהן ושמו הטוב יצא למרחוק.

רבי חיים זיע"א יצא לקראתו, וקיבל אותו בסבר פנים יפות כראוי לאדם כמותו.

הימים ימי ערב פסח, ור' יצחק נשאר לחוג את חג הפסח בביתו של רבי חיים פינטו זיע"א. בליל הסדר היסר ר' יצחק יחד עם כ"ק רבי חיים זיע"א

לשולחן הסדר, ולפתע החל האיש לבכות מאד. רבי חיים זיע"א מנסה להרגיע אותו, והלה ממשיך לבכות.

"אנא ספר לנו מה קרה, ואנסה לעזור לך - אמר לו רבי חיים זיע"א - הן צערך הוא צערנו, כי לא נוכל לשבת לשולחן הסדר בשמחה כשיושב אצלנו אדם שבוכה".

ר' יצחק שומע וממשיך לבכות.

רבי חיים מנסה שוב להרגיעו: "כל מחסורך עלי. אם אתה מיצר על שחסר לך משהו, אני אתן לך את כל החסר לך, אבל למה זה תבכה?"

ואז החל ר' יצחק לספר את סיפורו:

"יצאתי מארץ ישראל בגפי. בכל שנה הייתי יושב עם בני ביתי לשולחן הסדר מתוך שמחה, והנה עתה, בראותי את המצות, היין וההגדה נזכרתי במשפחתי, ואינני יודע מה קורה איתם. האם הם בשמחה? האם הם עצובים על שאינני איתם? האם הכל כשורה אצלם בארץ ישראל?"

כ"ק רבי חיים זיע"א הבין לליבו ואמר לו: אל דאגה. ישועת השם כהרף עין. בוא עימי לחדר הלימוד שלי, שם ברצוני להראות לך משהו.

יצא האיש אחר כ"ק רבי חיים זיע"א לחדר לימודו, ושם אמר לו כ"ק רבי חיים זיע"א; הבט.

הביט האיש בתוך החושך והאפילה, והנה הוא רואה לנגד עיניו בבירור את דמויותיהם של בני משפחתו כשהם יושבים בשולחן הסדר מתוך שמחה ועליצות החג. לאחר שחלפה תדהמתו - כשראה את בני משפחתו והוא רחוק מהם אלפי מילין - שבה אליו שמחתו, ויחד יצא עם רבי חיים זיע"א כדי להמשיך בעריכת הסדר.

לאחר מכן אמר לו כ"ק רבי חיים זיע"א: "אל תחשוב שכל זה היה פרי דמיון בלבד. כשתשוב בעזרת השם לביתך, שאל נא את בני משפחתך איך הרגישו בליל הסדר ומה עבר עליהם. בבקשה ממך, לאחר זאת, שלח לי מכתב בו תספר לי מה אמרו לך בני משפחתך".

לאחר ימי החג נפרד האיש לשלום מרבי חיים זיע"א, תוך שהוא מודה לו על כל התקופה בו היה אצלו כבן בית ממש. הוא יצא ממרוקו והגיע בשלום לארץ ישראל, לביתו. לאחר המפגש הראשון עם בני המשפחה שאל אותם ר' יצחק, כיצד עברה עליהם התקופה בה הוא לא היה נוכח בבית, וכיצד היתה הרגשתם בליל הסדר?

בני המשפחה השיבו לו, כי אמנם בימים הראשונים הם היו מאד מדוכדכים על שעזב אותם והשאיר אותם לבדם. אבל כשהגיע ליל הסדר, הם חשו לפתע התרוממות הרוח, וחגגו את ליל החג בשמחה רבה.

ר' יצחק שפירא שמע זאת ותפעם רוחו. הוא מיהר לשלוח מכתב אל רבי חיים פינטו זיע"א למרוקו, כפי שהבטיח, וסיפר לו כי אכן, כל המראה אותו ראה בחדר לימודו של כ"ק רבי חיים זיע"א - לא חלום היה אלא מציאות של ממש.